

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

DAGNY

TIDNING FÖR
SVENSKA
KVINNORÖRELSEN

UTGIFVEN GENOM FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET AF FÖRENINGEN DAGNY

N:r 7.

Stockholm 27 Februari 1908

1:a årg.

Prenumerationspris: 1/4 år... kr. 4:50 1/2 år... kr. 2:50 3/4 »... » 3:50 1/4 »... » 1:25 Lösnummer 10 öre. Prenumeration sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.	Redaktion: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Telefoner: Allm. 6353. Riks- 12285. Utgifningstid hvarje torsdag.	Redaktör o. ansvarig utgivare: ELLEN KLEMAN. Mottagningstid: Kl. 1—2. Stockholm 1908, Aftonbladets tryckeri.	Expedition och Annonskontor: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Post- och telegramadress: DAGNY, Stockholm.	Annonspris: 15 öre per mm. Enkel spaltbredd 50 mm. Marginalannons under texten 15 mm:s höjd per gång 10:—. Rabatt: 5 ggr 5 %, 10 ggr 10 %, 20 ggr 20 %, 50 ggr 25 %. Annons bör vara inlämnad senast måndag f. m.
---	--	---	---	---

Äktenskaps rättsverkningar enligt gällande norsk lag.

Fredrika-Bremer-Förbundets kommitté för lagfrågor har gått i författning om att låta publicera kortfattade redogörelser för de bestämmelser, som gälla i andra länder rörande äkta makars egendomsförhållanden och därmed sammanhängande frågor. Början har gjorts i tidskriften Dagnys sista häfte med en uppsats om *tysk rätt*. Vi fortsätta här serien med nedanstående artikel, som kommer att efterföljas af artiklar om förhållandena i andra länder.

* * *

Norges civillagbok är ännu *Christian V:s Norske Lov* af 1687. Denna lags föreskrifter på äktenskapsrättens område hafva emellertid till stor del upphäfts eller förändrats genom nyare författningar. Särskildt är därvidlag att märka *Lov om Formuesforholdet mellem Egtefæller* af den 29 juni 1888.

I fråga om makarnas personliga rättsförhållanden gäller visserligen, att makarnas ställning i hufvudsak är sidoordnad: dock är mannen den ledande, bland annat har hustrun att rätta sig efter hans val af hemvist för dem båda. Mannen anses väl äga husbondeväldet, hvaremot skulle svara lydnaplukt för hustrun, men något medel att framtvinga en sådan plikt finnes ej. Hvad i fråga om tvångsmedel stadgades i den äldre lagstiftningen har bortfallit redan i *Christian V:s lag*.

Enligt de gällande bestämmelserna angående fattigvården åligger det makarna ömsesidigt att sörja för hvarandras uppehälle; emellertid är mannen något strängare förbunden härutinnan. Om någon af makarna i ett äktenskapsförord fränskrifver sig rätten att bekomma passande underhåll af andra maken, är en sådan bestämmelse ogiltig.

Allt sedan 1888 har gift kvinna samma myndighet som ogift; och hon råder öfver sin enskilda egendom, med vissa inskränkningar. Är hon omyndig förklarad eller under 18 år och därför på grund af sin ålder omyndig, förvaltas hennes enskilda egendom af en förmyndare. Är hon minderårig (öfver 18 men under 21 år), ställes vid hennes sida i förvaltningen af enskild egendom en god man.

Borgen, indossament eller annan rättshandling, hvarigenom hustru ikläder sig ansvar för mannens eller det gemensamma boets skuld eller förpliktelse, är icke för henne bindande, därest det ej sker med samtycke af öfverförmyndaren, d. v. s. den myndighet, som i allmänhet utöfvar den högsta förmyndarskapsvården.

Förpliktelser, som hustrun ingår till makarnas gemensamma nytta eller för deras gemensamma behof, kunna krävas fullgjorda af det gemensamma boet.

Hvar och en af makarna förvaltar sin enskilda egendom, därest icke förvaltningen genom särskild be-

stämmelse eller öfverenskommelse öfverlämnats till öfverförmyndaren eller annan. Öfverförmyndaren är skyldig att öfvertaga förvaltningen af enskild egendom, som på grund af äktenskapsförord eller arfåtares eller gifvares uttryckliga bestämmelse eller makars öfverenskommelse begäres underställd nämnda myndighets förvaltning.

Hustrun äger råda öfver de medel, som hon genom själfständig verksamhet förvärfvar, och öfver hvad hon för sådana medel bevisligen har anskaffat. Om verksamheten grundas eller uppehålles hufvudsakligen med mannens eller det gemensamma boets medel, eller om mannen som prokurist eller på annat sätt deltagar i driften, kommer denna föreskrift ej till användning.

* * *

Hvad beträffar äktenskapets förmögenhetsrättsliga verkningar, gäller regelmässigt en viss af lagen bestämd anordning, men genom äktenskapsförord, *agtepagt*, kan afvikelse däri från ske och makarnas egendomsförhållanden ordnas på sätt dem för godt synes.

Då ej annat genom äktenskapsförord bestämts, gäller den allmänna egendomsgemenskapen. I och med äktenskapets ingående blifva alla rättigheter af förmögenhetsvärde gemensamma för makarna.

Det gemensamma boet förvaltas af mannen allena. Likväl äger han ej utan hustruns samtycke bortskänka mer än en tiondel af boet. Ej heller får han utan hustruns samtycke bortgifva, försälja eller pantsätta på landet belägen fast egendom, som af henne införts i boet. Handlar mannen häremot, kan hustrun inom viss tid söka ersättning.

Emellertid kan i boet finnas äfven enskild egendom. Lifförsäkringssumma eller lifränta, som tillförsäkrats någon af makarna, blifver dennes enskilda egendom, om ej genom testamente, gåfvobref eller äktenskapsförord annorlunda bestämts. Arfåtare kan förordna, att arfsmedel blifva arfvings enskilda egendom.

För att hustruns egendom i lösöre skall såsom hennes enskilda respekteras fordras regelmässigt, att samma egendom hålles utom mannens besittning. Denna fordran uppehålles dock icke i fråga om skuldebref, försäkringsbref eller aktier, som lyda på hustruns namn; hustruns gång- och sängkläder samt smycken, möbler och husgeråd, som upptagits i en af båda makarna undertecknad och i vittnens närvaro uppgjord förteckning; inventarier å fast egendom, som är hustruns enskilda. Sådan egendom, som nu nämnts, skyddas sålunda som hustruns enskilda, äfven när den är i mannens besittning.

Gåfvor makarna emellan under äktenskapet måste, för att vara giltiga, ske genom äktenskapsförord; dock förefinnes här ett viktigt undantag, i det hustrun äfven utan äktenskapsförord kan tillförsäkras lifränta eller lifförsäkringssumma. Vidare kunna makar äfven utan äktenskapsförord skänka hvarandra föremål till person-

ligt bruk, hvilkas värde ej står i missförhållande till gifvarens villkor.

I åtskilliga fall kan hustru genom ansökan hos vederbörande myndighet påkalla egendomsgemenskapens upphäfvande och skifte af boet. En sådan rätt för henne inträder, när mannen genom oförstånd eller lättsinne vid förvaltningen af det gemensamma boet gifver välgrundad anledning till farhåga, att han skall låta dess medel förfaras. Vid afgörande af en sådan ansökan har myndigheten att taga särskild hänsyn till om någondera af makarna infört i boet hela den gemensamma förmögenheten eller den väsentligaste delen däraf.

Hustru kan vidare fordra egendomsgemenskapens upphörande, om mannen öfvergifvit henne; och hennes ansökan får då ej afslås. Samma fordran kan hon framställa, om mannen, vid förvaltningen af det gemensamma boet, utan hustruns samtycke vidtager förfoganden, hvartill hennes samtycke erfordras; exempelvis om han utan hustruns medgifvande försäljer landsfastighet, som hon infört i det gemensamma boet. Har det gemensamma boet under mannens lifstid kommit i konkurs, har hustrun rätt att fordra egendomsgemenskapens upplösning.

Där egendomsgemenskapen upplöses, blifver det gods, som senare tillfaller någondera maken, dennes enskilda förmögenhet.

* * *

Som ofvan nämnts, kan i stället för den lagbestämda, allmänna egendomsgemenskapen inträda en aftalsmässig anordning af makars förmögenhetsförhållanden. Genom äktenskapsförord, *agtepagt*, kan med iakttagande af vissa lagens föreskrifter egendomsförhållandet mellan makar ordnas på det sätt kontrahenterna för sig finna tjänligast. Förord upprättas skriftligen och i närvaro af tillkallade vittnen. Om omtydlig eller minderårig skall vara bunden af förord, måste förmyndare eller god man deltaga i handlingens upprättande.

Äktenskapsförord kan upprättas antingen före eller under äktenskapet. Förord, som upprättas före äktenskapet, skall, för att blifva giltigt, före äktenskapets ingående inlämnas till uppläsning och inskrifning, *Thingslysning*, i den jurisdiktion, där makarna först taga sin bostad. Förord, som upprättas efter äktenskapets ingående, skall jämväl inregistreras, därjämte skall i den allmänna tidningen kungöras, att sådant förord är upprättadt och inom hvilken jurisdiktion inregistreringen skett. Innan inregistrering och kungörelse skett, är äktenskapsförordet förbindande endast för makarna själfva och deras arfvingar.

För äktenskapsförord, hvarigenom bestämmes ändring i, tillägg till eller upphäfvande af ett före äktenskapet upprättadt förord, erfordras kunglig stadfästelse.

Om genom ett under äktenskapet upprättadt äktenskapsförord någon del af den gemensamma förmögen-

heten göres till enskild egendom, eller någon del af ena makens enskilda egendom, tillägges den andra maken eller det gemensamma boet, så skall tillika upprättas en tablå, som upptager egendomen, noga specificerad, med dess af gode män vitsordade värde samt de förbindelser, för hvilka egendomen svarar. Af denna tablå skall framgå, att den genom öfverenskommelsen förminskade förmögenhetsmassan jämte det, som den för skulden ansvariga maken eljest äger och kan råda öfver, är fullt tillräcklig för att täcka

samma makes samtliga förpliktelser. Nämnda tablå skall inregistreras jämte äktenskapsförordet.

De nämnda bestämmelserna komma ej till användning på äktenskapsförord, hvarigenom makarna under äktenskapet öfverenskomma, att hvad som senare tillfaller någondera maken genom arf eller gåfva skall blifva samma makes enskilda egendom. Ett sådant äktenskapsförord inregistreras i den jurisdiktion, där makarna vid tiden för inregistreringen hafva sin bostad, och träder i kraft från inregistreringen.

En vädjan till riksdag och allmänhet.

(Anförande vid Svenska allmänna barnmorskeförbundets extra ombudsmöte den 17 februari 1908).

I par. 3 af det nya barnmorskereglementet läsa vi: »Barnmorskorna i riket stå under Medicinalstyrelsens öfverinseende och hägn». Egendomligt skorrar ordet »hägn» i våra öron, då vi läsa det i en annan paragraf föreslagna aflöningsminimum: »minst det belopp, som erfordras för inträde i barnmorskornas pensionkassa, d. v. s. 200 kronor.»

Tror man möjligen att barnmorskan är en från andra individer särställd varelse, som kan lefva på solsken och vackert väder? Hur många års tålmodig väntan och trogen, nästan rörande uthållighet har icke barnmorskan på landsbygden behöft, för att i kommunernas allmänna medvetande få inpräntadt, att hon dock måste *lefva* och att det tunga och ansvarsfulla kallet med all rätt borde skäligen aflönas!

Tjänarinnan på landet kan näppeligen erhållas annat än mot en årslön af 120—150 kronor *och allt fritt*. Att i det blifvande reglementet fastslå en så oskäligt låg summa som 200 kronors minimum, skulle gifva ett visst berättigande åt kommunerna att nedpressa barnmorskans aflöning så lågt som möjligt, och det är fara värdt att detta steg således, i stället för att gagna, endast skadar i många fall.

En liten axplockning af de af år 1905 i riksförsäkringsanstalten tillgängliga siffror, och vi finna att:

53	barnmorskor hade	Kronor	200—224
13	»	»	225—249
58	»	»	258—274
18	»	»	274—299
164	»	»	300—324
9	»	»	325—349
64	»	»	350—374
8	»	»	375—399
50	»	»	400—424

Visserligen finnas åtskilliga med aflöning understigande 200 kronor, — så t. ex. på Gottland och Öland t. o. m. 150 ja 100 kr., men flertalet har dock, som af ofvanstående tabell framgår, en årslön, *öfver-*

stigande medicinalstyrelsens minimum, och det torde ur rättfärdighetssynpunkt icke vara öfverdrifvet påstå, att redan dessa årslöner äro alltför knappt tilltagna. Det är nämligen konstateradt, att medelsiffran af barnmorskans s. k. taxa eller sportler uppgår till omkring 100 kronor årligen.

Man får ibland höra den invändningen: »ja, men hon kan få rätt mycket in natura». Att så bero af människors godtycke kan ej vara annat än förödmjukande och nedtyngande för barnmorskan, som nog så väl behöfver all sin arbetsglädje i människokärlekens tjänst. Ty hennes kall *är* och *måste vara kärleks-tjänst*, i ännu högre grad än lärarens och lärarinnans, för hvilka samhället likväl vakuat upp till rättvisare uppskattande.

Nationens mödrar behöfva vakna, yrkesskickliga, samvetsgranna, ömhjärtade hjälperskor vid sin sida under de svåra timmar eller dygn, då de i smärta föda sina barn. De späda barnen behöfva ömma, samvetsgranna, renliga, kärleksfulla vårdarinnor de första dagarna af sitt lif. Man skrifer och planerar och — donerar för att återvinna folk åt vårt fosterland, folk, som emigrationen slukat. Men må nationen med all kraft sörja för att insiktfull och god vård lämnas åt Sveriges mödrar och åt deras späda barn, just för att behålla folk åt fosterlandet! Här ett *gif akt* af den allra största nationalekonomiska betydelse!

I arbetsglädje måste ju hjälpen gifvas åt landets mödrar — ej under svält och umbäranden och bittra besvikelser; då kan lätt slapphet och liknöjdhet blifva underminerande för plikt känslan.

Till sist ett exempel, hämtadt direkt ur min egen erfarenhet:

Jag befann mig i sjukvårdsärenden å en egendom i Uppland. Då kusken skjutsade mig från stationen berättade han, att hans hustru just dagen förut fått en gosse, deras första. Några dagar därefter vid en liknande skjuts hörde jag att hustrun plötsligt blifvit sjuk, och då jag af beskrifningen förmodade blodpropp

i lungtrakten, bad jag kusken genast tillkalla läkare, betonande det allvarsamma i sjukdomen. När jag efter tvenne dygns bortovaro åter frågade efter hustruns befinnande, svarade mannen: »det lider mot slutet, och doktorn har förordnat, att barnmorskan skall vara här i natt. En skjuts har afgått efter henne». På natten vid tvåtiden gick jag ner i kuskens bostad. Barnmorskan var där — en stilla, blek, jag kan nästan säga svältfödd kvinna. Med kärleksfull omsorg gjorde hon allt för att underlätta det svåra dödsarbetet, som redan börjat. Jag kallade henne med mig ut ett ögonblick. »Blir ni här hela natten?» frågade jag. »Ja, det tror jag.» »Är det kusken eller patron, som skall ersätta för ert arbete?» »Åh, fröken, jag har redan fått mitt.» »Hur mycket?» »Jo, efter taxan.» »Och den är?» »50 öre för statfolk, 1,50 för hemmansägare och tårpare.» »Och den fasta lönen?» »200 kronor.» Hon hade innehaft platsen i 11 år. »Är ni gift?» »Ja, jag har 5 barn, det minsta 2 månader. Det var svårt lämna dem hela natten, men de måste reda sig.»

Då jag till afsked tryckte hennes hand, smög jag en sedel med — det var nästan ett behof för mig att försöka i min mån godtgöra kommunens försumlighet!

Man kan därför icke annat än som den enklaste och påtagligaste rättsfordran benämna vårt yrkande att riksdagen måtte fastställa den kommunalt anställda barnmorskans minimilön till 400 kronor jämte husrum och ved. Att fastslå en lägre, vore ett af staten sanktioneradt, orättvist nedpressande af existensminimum mot öfver 2,000 af rikets plikttrogna, i ett tungt och ansvarsfullt kall arbetande individer!

ANNA HÄGGBOM.

Resolution.

Extra ombudsmöte med Svenska allmänna barnmorskeförbundet, samladt i Stockholm den 17 februari 1908 för att öfverlägga om kommunalt anställda barnmorskors löneförhållanden, enades därvid om följande enhälliga resolution:

Mötet anser, att i det förslag till barnmorske-reglemente, hvilket snart lär föreläggas riksdagen till afgörande, *minimilönen* må bestämmas till minst 400 kr. jämte bostad och vedbrand och får mötet äfvenledes enhälligt uttala sin vördsamma anhållan, att staten måtte med någon del bidraga till barnmorskornas aflönande.

Andelsbevis i Föreningen Dagny erhållas å tidningens expedition fr. o. m. den 27 februari mot återställande af interimskvitto.

Något om den slaviska kvinnan.

Utän att vilja påstå, det jag gjort några djupa och ingående studier af den slaviska kvinnan under mina resor härs och tvärs i det heliga ryska riket, tror jag mig dock ha fått ett starkt intryck af några egenheter hos henne, och särskildt står nu i min erinring en rätt typisk företeelse.

Jag kom af en händelse att bli hennes gäst under en tid, då hon med sin man bodde på ett större gods i närheten af Moskwa. Hon gjorde på mig ett mycket sympatiskt intryck genom det förfinade lidande, jag tyckte mig läsa i hennes vackra, bruna ögon, och jag betogs af en mycket dåraktig lust att kunna bringa henne en smula glädje. Hon var mycket musikalisk, men det fanns långa tider, då hon ej ville röra vid den härliga flygel, hennes man skänkt henne. En afton spelade hon dock för mig så väl Griegs kompositioner som sina egna, och sällan har jag hört någon aflocka ett instrument toner, så sällsamt gripande som hon då.

De talade om ett lands förtviflan och förnedring, de talade om en själs marter och vanära, och de ropade skriande högt efter renhet och frid. Då hon reste sig från pianot, gick jag emot henne och tryckte nästan andaktsfullt hennes hand. Hon smålog dröjande, och jag hade en känsla af att hon ej var fullt nöjd med sig själf därför, att hon, så som skett, öppnat sitt inre för en främling.

Hon drog sig undan till sitt enskilda rum, och en stund därefter hör jag därinnefrån de jämmerfullaste skrik. På min oroliga fråga, hvad som manne stod på hos henne, fick jag till svar: »Det är blott frun, som pryglar barnsköterskan. Så gör hon ofta, och när raseriet gått öfver, mutar hon den pryglade med kläder och pengar, för att det ej skall bli skandal». Jag kände mig på en gång generad och skratlysten, det senare kanske mest åt den likgiltighet min sagesman lade i dagen för hvad som skedde. Det fanns ej ett spår af ogillande hvarken i hennes ton eller min, det var blott det enkla konstaterandet af ett faktum, jämförligt med: »Frun drier nu sitt eftermiddagsté»

Dagen därpå skulle min värdinnas man efter ett par månaders frånvaro komma hem. Jag visste, att hon var passioneradt förälskad i honom, och att han allt i bland hade haft plågsamma scener att utstå med henne på grund af hennes oresonliga svartsjuka. Hon var så obeskripligt intagande i sin längtan efter honom, att jag snart öfvervann den motvilja hon ingaf mig med anledning af gårdagens upptråde, och allt hvad jag kände var blott en innerlig önskan, att hennes förväntningar om honom efter denna skilsmässa måtte gå i uppfyllelse. Hon räknade minuterna, tills hans vagn körde in på gården, och med ett glädjerop skyndade hon ned för trapporna för att möta honom. Från mitt fönster fröjdade jag mig åt

Hvar och en,

som inser vikten af att vi kvinnor just nu erhålla ett kraftigt språkrör för lösningen af den just nu brännande frågan, *vår politiska rösträtt*, hör själf prenumerera på Dagny och söka förmå minst en bland sina bekanta att göra detsamma.

att se, hur ömt han omfamnade henne, och jag väntade mig en middag i den allra festligaste sinnesstämning.

Just som middagsgongongen ringde och jag stod färdig att gå, rycktes dörren till mitt rum upp, och min värdinna störtade in.

Ack, jag olyckliga människa, ropade hon och kramade min arm, så att jag gaf till ett kvidande. Tusen gånger bättre hade det varit, att jag aldrig blifvit född, än att jag skall nödgas lefva ett lif i sådant elände. För allt och alla är jag en börda utom för lifvet själft, som lagt hinder i vägen för mig de gånger jag sökt döden! — Ni — ni är den enda i denna obarmhertiga värld, som hyser medlidande med mig.

Hvad står på? frågade jag, blott måttligt smiekrad af den roll hon tilldelade mig.

Ack, ni germanska kvinnor! sade hon bittert och släppte greppet om min arm, ni finna det ej för enligt med ert öfverkultiverade väsen att söka förstå oss, som jagas fram af de aldrig tyglade lidelsernas storm. Ni vågar ej ens försöka, hvad det vill säga att känna utan betsel i munnen och stramt åtdragna tyglar. Det kom en nyans af förakt i hennes ton. Ni göra er en glädje och ära i att först och främst tänka på hur ni själfva älska, ej på hur männen älska er. Jag önskar ej vara som en af er, men jag önskar, att jag vore lik de andra af mitt lands kvinnor, som trösta sig med en älskare, då mannen kallnat. Detta kan jag ej och kommer väl heller aldrig att kunna lära mig det. Jag har hemligen besökt Johannes i Kronstadt och bedt om hans förbön för att få makt med mitt hjärta, så att kärleken till min man måtte kunna dö och mitt sinne vändas till någon annan, som kan älska mig så, som jag vill bli älskad.

Hvad står på? upprepade jag ånyo, oförmögen att få fram något annat.

Allt var godt och väl, då han kom, sade hon, och jag tackade Gud och alla helgonen för den lycka jag kände vid att se min man och höra hans röst tala till mig. Så kom hans syster in och hälsade och genast vänder han sig till henne och börjar berätta hvad han upplefvat under sin resa. Jag märker af hvarje hans ord, att han har långt större nöje af att tala med henne än med mig, och ni förstår, att jag under sådana omständigheter ej längre kan stanna under hans tak. Redan i morgon dag skall jag ta mina stackars små barn i handen och vandra ut i världen med dem. Hon brast i hysterisk gråt.

Har ni tänkt på, hur ni skall kunna försörja

dem? frågade jag och såg hjälplöst på henne. Nej, vi få väl svälta, tills jag kan få någon anställning som musiklärarinna. Dock hvad tänker jag på? fortfor hon lidelsefullt, min man ensam — hvad skulle ej kunna inträffa. Nej, nej, jag stannar, jag har föröfrigt ingen rätt att skilja barnen från deras far, och jag kan ej uthärda att lefva utan honom. Jag vill godtgöra — jag vill bli förnuftig och ni, hon räckte sina båda händer mot mig, ni skall stödja och hjälpa mig.

Jag kan ej inse hur detta skulle vara mig möjligt, sade jag rätt afvisande. Vill ni emellertid följa ett välmänadt råd, försök då att visa er vänlig och glad mot er man och svägerska, så glömmen han kanske ert barnsliga misshumör nyss.

— Ja, ni har rätt, det var barnsligt af mig — sade hon med ett litet skratt — barnsligt det är just rätta ordet. Hade jag blott er vid min sida som den kloka, kärleksfulla vännen och rådgifvaren, skulle min man och jag vara fullkomligt lyckliga. Gud och helgonen välsigne er för att ni kom hit!

Hon kysste mig och ganska stolt öfver min oanade makt att lugna hennes sinne, ledde jag henne ned i matsalen.

Första rätten afåts under den glädtigaste stämning och min belåtenhet med mig själf stegrades hvarje sekund. Jag kände mig nästan som en slags fridsbringande julängel, som blifvit nedsänd till den kifvande mänskligheten. Under nästa rätt började värden tala om landtbruk och vände sig då företrädesvis till sin syster och mig, och hans frus ögon började få ett olycksbådande uttryck. Jag blef ohyggligt medveten om hur snabbt mina änglavingar slaknade och hur oförmögna de voro att fläktas frid öfver bordsällskapet. Efter några strandade försök att få ett mera allmänt samtal i gång med värdinnan som den ordförande, iakttog jag en afvaktande tystnad.

Jag tror knappast att vi ens hunnit till tredje rätten, då värdinnan reser sig upp och tvärs öfver bordet ger sin svägerska en smällande örfil samt uppmanar henne att söka sig en annan plats än den mellan en man och hans hustru.

Jag förbigår det uppträde, som följde. Det är allt för äkta ryskt att kunna återgifvas på svenskt språk. Själ för jag med natt-tåget till Moskwa, nästan hela resan uppfylld med tacksamhet för att jag tillhörde en mera tämd ras.

IDA BÄCKMANN.

MEDARBETARE I DAGNY.

Bland de framstående kvinnliga pennor, som ställt sig till tidningens förfogande, märkas bl. a.: *Gertrud Adelborg, Signe Bergman, Hilma Borelius, Emilia Broomé, Frigga Carlberg, Lotten Dahlgren, Ellen Hagen, Kerstin Hesselgren, Ann-Margret Holmgren, Kerstin Hård af Segerstad, Anna Höjer, Sigrid Leijonhufvend, Gurli Linder, Anna Lindhagen, Agda Montelius, Anna M. Roos, Anna Rylander, Hilda Sachs, Hilma Söderberg, Elna Tenow, Lydia Wahlström, Anna Whitlock.*

Kvinnan och teologien.

Ännu är frågan, hvilka sysslor och ämbeten öfverensstämma bäst med kvinnans natur, långt ifrån utredd. Så godt som dagligen och stundligen förändras världens opinion i det fallet och de arbetsfält, som blott för några år sedan så väl naturen som seden och lagen hållit afspärrade för kvinnan, stå nu vidöppna, utan att någon reflekterar öfver att det är naturvidrigt. Detta hindrar dock ej, att ett envist afspärrningssystem iakttages inom vissa områden och bland dessa är det ett, där naturen om något, anvisat kvinnan en plats. Vi mena prästämbetet. Är icke t. ex. själasörjarens kall liksom särskildt danadt för den kvinnliga begåfningen? Att nutiden icke står främmande för den tanken, bevisar kanske bäst ett uttalande från ett så ortodoxt och konservativt håll, som själfva Tyskland. Detta uttalande läses i den tyska tidningen »Die Frauenbewegung» och då det till på köpet utgår från en kyrkans man, äger det en dubbel betydelse. Härmed återgifves den af *pastor Liebster i Leipzig* signerade artikeln i öfversättning.

»Icke af intresse för att ett nytt kall skall öppnas för kvinnan, utan af kärlek till kyrkan griper jag till pennan för att nedskrifva mina tankar rörande en framtidsmöjlighet för hennes kön. »Kvinnan och kyrkan» är ett ämne, som ofta blifvit behandladt. Uppfattningen, att »kvinnan tige i församlingen», är, som bekant, traditionell. Kvinnans religiösa läggning har alltid varit högt skattad, men den har endast tillerkänts en passiv betydelse. Städsö har kvinnan gärna blifvit sedd såsom besökare af gudstjänsten, emedan genom henne församlingens bestånd betryggats. Först då en ordnad kärlekstjänst börjat betraktas som en uppgift för den kristna församlingen, erhöi kvinnokraften därinom någon användning och kvinnan upptogs af kyrkan som en aktad och verksam medlem. Hennes sinne för det praktiska i förening med hennes kärleksfulla sinne gjorde henne helt enkelt outhärlig, då det gällde att sköta sjuka och vårda barn, och hennes lof såsom hjälperska har ofta besjungits, men därutöfver ville man ej veta af henne. T. o. m. kvinnan som lärare har länge motarbetats från kyrkligt håll: undervisning ansågs som okvinnligt. En lång tid förgick, innan kvinnan genom sin framstående förmåga som religionslärarinna lyckats öfvervinna dessa fördomar. I vår tid torde väl kyrkans motvilja för den kvinnliga läraren vara häfd. Alltså, kvinnans medverkan inom den aktiva välgörenheten och hennes religiösa inflytande, d. v. s. evangeliets förkunnande, om än endast för barn, hafva vunnit erkännande.

Men därmed punkt! Längre få kvinnorna ej gå! Inom vissa kyrkliga kretsar råder en formlig skräck för kvinnorna. Man fruktar en upplösning af alla sedliga band, i fall kvinnorna började predika äfven för de vuxna.

Det är dock ett betänkligt svaghetstecken, när religionens representanter äro så räddhågade af sig och råka i uppror för allt nytt. Kyrkans nuvarande nödställda be-

lägenhet borde bringa henne på andra tankar, framför allt borde hon på sig ställa den frågan: »Finns ej inom kvinnovärlden religiösa krafter, som skulle kunna användas i kyrkans tjänst?»

Man behöfver ej först gå tillbaka till Tacitus' så ofta missbrukade uttryck om kvinnan, hvarje fördomsfri människa vet, hvilket djupt intresse, hvilken glödande kärlek till de eviga tingen kan vara rådande i en kvinnas själ. Naturligtvis förekomma äfven dessa egenskaper hos mannen, men icke hos honom allena. Det synes mig obestridligt, att den naturliga religiösa känslan är vanligare och ofta mera djup och lefvande hos kvinnan. Att dessa egenskaper icke göra sig gällande, beror på, att de andliga förmögenheter, som fordras för religionens förkunnande, icke hos henne blifvit utbildade. I våra dagar äro de nödvändiga betingelserna för en offentlig religiös verksamhet å ena sidan historiska och filosofiska kunskaper, å den andra besittning af logiskt skolade uttrycksmedel. I följd af kvinnans bristfälliga utbildning i dessa stycken saknar hon möjlighet att utom i det tysta inverka inspirerande på andra, men den religiösa känsla, som ej mottager ett befruktande inflytande utifrån, förkrymper lätt; endast den, som gifver, varder gifvet.

Som det nu är ställdt, går kyrkan ovillkorligen miste om en del ytterst värdefulla krafter och kvinnorna sakna tillfälle att göra de finaste egenskaperna i sin natur fruktbarande. Det måste blifva annorlunda, och reformen måste utgå från kvinnorna själfva. Kyrkan är alldeles för långsam, hon arbetar för tungt, välgärningarna måste tvingas på henne. Kvinnan måste studera teologi.

För många synes detta yrkande vanvettigt och utförligt. Men då man tar i betraktande den målmedvetna styrka, hvarmed kvinnorörelsen går framåt i våra dagar, bör man ej rygga tillbaka för någonting, den kvinnliga energien skall så småningom veta att tillkämpa sig allt, som är förenligt med kvinnans natur. Hvad det teologiska studiet beträffar, ligger svårigheten däri, att den kvinnliga teologie studenten f. n. saknar hvarje utsikt att erhålla ett själfständigt lefvebröd. De enda aflönade befattningar, som komma att stå henne till buds, äro de högre religionslärareposterna och inom missionen. För den skull måste de första banbrytarna på detta område se bort ifrån den pekuniära vinsten. Öfver hufvud taget borde teologi aldrig betraktas som ett medel till brödförvärf, allra minst af de banbrytande kvinnorna. Troheten och själfuppoffringen i arbetet skall vara en vinst i och för sig själf. När kvinnan först visat, att hon duger till någonting, skall kyrkan nog finna medel att mot en lämplig penningersättning tillförsäkra sig hennes tjänster. Början måste förtroendefullt göras af henne själf.

Lämpligast vore naturligtvis fullständiga teologiska studier och erlagda akademiska examina. Därigenom tystade man det föraktfulla talet om fruntimmersteologer. Enligt min mening kan vid teologiskt studium hebreiska

Ju större spridning

Dagny erhåller med desto mer bemyndigande kan den föra den svenska kvinnorörelsens talan och för densamma kräva gehör. Prenumerera därför själf på Dagny och verka för spridningen af den i Eder omgifning.

mycket väl uteslutas. Det finns tjänstgörande, vetenskapligt intresserade teologer, som på årtal ej läst en rad af gamla testamentet på urtexten. Äfven anser jag det ej nödvändigt för ett inträngande i teologiens anda, att kunna grekiska. Alla viktigare skrifter föreligga i förträffliga öfversättningar.

Nästa fråga för den utbildade kvinnliga teologen blir att skaffa sig ett arbetsfält. Detta måste ske i samverkan med kyrkan och sökas inom sådana församlingar, hvilkas ledare ställa sig sympatiska till det teologiska kvinnöarbetet. Genom bildande af kvinnoföreningar med kristligt syfte, genom hållande af bibeltimmar o. s. v. skulle hon få tillfälle att utveckla sina religiösa krafter och tillgodogöra sig sina kunskaper. Ungdomsföreningar äro också ett passande fält, där den kvinnliga teologen kunde sammanföra unga män och kvinnor enligt samskoleidéns principer till gemensam religiös utbildning och uppbyggelse. Ännu är man i Tyskland inom kyrkokretsar motståndare till samuppfostran. Det tillkommer kvinnan att söka öfvervinna detta motstånd.

Skola prästerna erkänna den kvinnliga teologen och anhålla om hennes medverkan vid barngudstjänsterna? Detta är frågan. Församlingarna i städerna tillväxa i storlek, tillgången på kyrkliga arbetskrafter håller ej jämna steg med den ständiga folkökningen, en mindre arbets-

börda, i synnerhet om söndagen, vore för församlingsherdarna högeligen af behovet påkallad. Under sådana omständigheter, hvilket vore naturligare än att kyrkan tillgrepe de hjälpmedel, som erbjödes henne?

Tills vidare skola vi ej tala om kvinnornas öfvertagande af den allmänna predikotjänsten och andra kyrkliga ämbetsförrättningar för att ej väcka alltför stor förgelse bland de många motståndarna till reformen. Men detta kommer i sinom tid. Fördomarna smälta som smör i solsken och efteråt kan man ej förstå, att världen upprörts af så naturliga saker. Som bekant voro i den första kristna kyrkan flera kvinnor profetissor och Pauli ord: »kvinnan tige i församlingen» äro bevisligen oäkta, d. v. s. det har bevisats vara ett senare tillägg till de kanoniska böckerna. När anden faller på kvinnorna, skola de veta att tala och i längden skall kyrkolagen ej afspärra dem från det aktiva deltagandet i gudstjänsten.

Början af det kvinnliga teologiska studiet är redan gjord. Att nämna namn tjänar dock ingenting till. Men ännu är det blott ett fåtal, som vågat taga steget fullt ut. Dessa rader ha emellertid ej skrifvits förgäfvets, om genom dem hos de kvinnor, som hysa kärlek till kyrkan och äro besjälade af ett sant religiöst nit, beslutet mognade: »Vi vilja offra våra krafter för den goda saken, vi vilja studera teologi.»

DAGNY, tidning för svenska kvinnörörelsen, sätter som sitt mål att verka för kvinnornas höjande i socialt, politiskt och etiskt, såväl som i rättsligt och ekonomiskt hänseende.

DAGNY innehåller originalartiklar i kvinnörörelsens alla brännande frågor.

DAGNY vill verka för kvinnans politiska rösträtt.

DAGNY är tidning för svenska kvinnörörelsen.

DAGNY vill sträfva för tillvaratagande af kvinnans ekonomiska intressen i egenskap af löntagare såväl hos staten som hos enskilda arbetsgifvare.

DAGNY följer frågorna för dagen, meddelar kortare historiska uppsatser, biografier och nekrologer, litterära öfversikter och litteraturanmälningar samt utländska korrespondensartiklar.

DAGNY vill arbeta för häfdandet af en genom *lagen* skyddad ställning för kvinnan inom hemmet såväl som inom samhället.

En japanesisk lärarinna. För närvarande befinner sig en ung japanesiska, fröken Ei Imura, lärarinna vid statens döfstuminstitut i Tokio, i Förenta Staterna för att där på eget initiativ studera liknande institutioner. Fröken Imuras moder var den första kristna i den del af Japan, där hon var bosatt, och hennes dotter är uppfostrad i denna tro. Ei Imura har med största intresse och hängifvenhet omfattat sitt arbete för döfstumma och blinda barn i sitt hemland. Egendomligt nog lär det företrädesvis vara inom de rika japanesiska familjerna, som döfstumma barn födas, då däremot blinda barn hufvudsakligen finnas bland de fattiga klasserna. Det förra förhållandet lär man tillskrifva det i Japan mycket ofta förekommande giftermålet mellan kusiner, hvilket praktiseras för att bevara rikedomarna inom samma familjer.

De stackars döfstumma och blinda barnen betraktas såsom något vanhederligt för familjen, och de äro mycket olyckliga i sina hem, på grund af att de icke få lära sig någonting och icke kunna sysselsätta sig på egen hand. Fröken Imura har nu för afsigt att upprätta en sorts yrkesskola för de döfstumma och blinda barnen i Japan.

Ei Imura, som nu uppehåller sig i Boston, håller offentliga föreläsningar öfver olika ämnen såsom »De blinda och döfstumma i Japan, Kvinnan i Japan, Den japanska familjen, Religionen i Japan, Japanesisk Litteratur» och »Japan efter kriget».

Äfven är fröken Imura sysselsatt med att utarbeta parlörer i de japanska, koreanska, kinesiska och engelska språken.

Namnet Dagny

symboliserar den svenska kvinnörörelsens mål: Dag-ny eller Ny dag för den svenska kvinnan: fulla medborgerliga rättigheter och fullt medborgerligt ansvar.

Husmoderskola för flickor, som slutat folkskolan.

På en egendom, ej långt från hufvudstaden, har folkskollärarynneföreningen L. D. K. hyresfritt fått en byggnad, innehållande 8 rum och kök för att där anordna en husmoderskola för flickor från Stockholm, hvilka nyss slutat folkskolan. Eleverna skola under minst 1 års tid, gratis eller mot en ringa afgift, erhålla kost, logis och undervisning uti alla i ett enkelt hushåll förekommande göromål, så att de få en god grund lagd till att kunna sköta egna eller andras hem.

Skolans angelägenheter handhafvas af en styrelse, bestående af 9 lärarinnor från hufvudstadens olika folkskolekollegier.

Undervisningen meddelas af husmodern och en slöjdlärlarinna. Den senare skall handleda flickorna i väfnad, sömnad, lagning m. m. Skolan kan emottaga

16 elever samtidigt, och meningen är, att verksamheten skall börja omkring den 20 juni d. å.

Skolan har redan lokal, husmoder, elever, något inventarier och penningar men behöfver mycket mera af det senare. Styrelsens förhoppning är, att skolan småningom kommer därhän, att den kan bära sig själf, men vid startandet och under de första åren behöfver den allt det ekonomiska stöd, som kan erhållas. Anhålles därför vördsamt att Dagnys läsarinna ville godhetsfullt stödja detta kvinnoföretag genom större eller mindre penningebidrag och emottages meddelande härom tacksamt, ju förr dess hellre.

Stockholm, Nybrogatan 15 A.

ANNA RYLANDER
Ordf. i L. D. K.

Den svenska kvinnorörelsen inför utlandet.

Den tyska tidskriften *Die Frau*, hvilken utkommer i Berlin, redigerad af Helene Lange, meddelar i sitt januarinumner en längre artikel öfver *Die Frauenbewegung in Schweden* af Anna Brunneman. Med angifvande af de källor hon begagnat, — hufvudsakligast svensk litteratur — lämnar författarinnan en klar, öfverskådlig och i det stora hela synnerligen korrekt framställning af kvinnorörelsens uppkomst och utveckling i vårt land.

I en återblick, som går så långt tillbaka som till Varendkvinnornas hjälteåd och Anna Bielkes och Kristina Gyllenstiernas förtjänster om fosterlandets försvar, framhåller hon den svenska kvinnans jämförelsevis själfständiga och af lagen hägnade ställning, antydande att senare lagbestämmelser, ogynnsammare för kvinnorna, tillkommit under inflytande af germansk lagstiftning.

Efter en kort öfverblick af 1700-talet, där Thorild presenteras såsom Thomas Torskind, kommer hon fram till den tid, då man kan börja att tala om en svensk kvinnorörelse och med denna är ju också banbryterskans namn nämnt — *Fredrika Bremer*.

Från striden om »Hertha», som hon med användande af ett uttryck af Lydia Wahlström, kallar »den svenska kvinnoemancipationens »*Onkel Toms stuga*», går hon så öfver till de två kvinnor, hvilka framför allt tagit upp Fredrika Bremers idéer, och gjorde till sitt lifsverk att arbeta för deras utbredande och realiserande, — fruarna Sophie Adlersparre och Rosalie Olivecrona. Om fru Adlersparre skrifver hon: »I nära trettio år var Sophie Adlersparre den geniala vidsynta ledarinnan af den svenska kvinnorörelsen, i ord och skrift upplysande och initiativtagande, och på senare tider ledande ett omfattande organisatoriskt och praktiskt arbete.»

Det är med glädje man finner den utländska författarinnans erkännande af det lugna, målmedvetna

arbete, som den svenska kvinnorörelsen från denna sin första begynnelse och alltjämt senare kunnat uppvisa. Hon säger bland annat, att man i Sverige vida mindre kan peka på den bitterhet och de öfverdrifter, som kommit till synes i andra länder.

Därefter skildrar författarinnan Fredrika-Bremerförbundets verksamhet, påpekande att förbundet egentligen var den första som i kampen för kvinnans rättigheter först inriktade sig på ett praktiskt socialt arbete. I ett utförligt omnämnande af dess arbetsprogram, berör hon särskildt Lagkommittéens och Stipendiefondkommittéens verksamhet.

Från detta går hon öfver till den kvinnliga rösträttsrörelsen i Sverige, som hon mycket ingående redogör för. Den hastighet, med hvilken den utvecklats sig, säger hon, har förvånat själfva dess motståndare. Denna snabba utveckling, anser hon, beror till stor del på den verkliga enastående fasta organisation, som utmärker den svenska rösträttsrörelsen och på den intensitet och hängifvenhet för saken, som besjälade ledarinnorna af arbetet för propagandan. Särskildt dröjer hon vid den styrka rörelsen vunnit genom att ställa sig utanför och öfver partierna och därigenom samla alla kvinnor i det gemensamma arbetet för ett stort, gemensamt mål.

Med omnämnande af det sociala upplysningsarbete, som pågår, dels genom *Centralförbundets för socialt arbete* verksamhet, dels genom de i vinter upprättade sociala föreläsningsskurserna, avslutar författarinnan sin artikel med några ord om den svenska ungdomens vakenhet och sociala intressen.

Glädjande är det att finna den svenska kvinnorörelsen så känd och uppskattad i utlandet. Den långa artikeln i *Die Frau* fastslår ännu en gång för oss, att man ser på den med uppmärksamhet och med erkännande af det lugna, värdiga sätt på hvilket kvinnornas intressen förts fram.

HENRIK GAHNS
Pimpstens-Tvål

GÖR GROF HUD
LEN OCH MJUK.

Genom behandling
därmed försvinna
pormaskar o. d.

Huru bör arbete betalas?

Herr C. G. Sædén's motion.

Bland motioner vid innevarande års riksdag, som torde vara ägnade att i hög grad ådraga sig kvinnornas intresse, är herr C. G. Sædén's »om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående tillsättande af en kommitté för utredning af statstjänarnas lönerregleringsfråga enligt angifna grunder».

Det är hvarken mer eller mindre än framförande af »behofsprincipen» och åsikten om likställighet mellan man och kvinna, som äro de af herr Sædén förordade »nya» grunderna för statens aflöningsssystem. Herr Sædén föreslår, »att för statens tjänstemän (hvilken tjänsten än må vara, högre eller lägre, civil eller militär) bestämmas en lön, grundlön, om man så vill, olika för olika tjänster, allt efter deras sociala betydelse och de förutsättningar, som erfordras för deras skötande, men lika för alla i samma tjänst, för gifta och ogifta, för män och kvinnor. Denna grundlön bör vara så tilltagen, att den är tillräcklig för de olika lefnadsbehofven, till amortering af skulder vid god hushållning o. s. v., men icke sådan, att den frestar till slöseri eller lefnadsvanor, som icke kunna följas efter ingånget äktenskap. En sådan grundlön skulle sedan såsom hittills i mån af behof kunna ökas medelst ålders- eller dyrtidstillägg. Utom denna grundlön skulle dock en familjeförsörjare i statens tjänst (man eller kvinna) erhålla ett tillskott icke under namn af lönetillskott utan hellre familjeunderstöd eller kanske ännu hellre tjänstemannafamiljeunderstöd. Detta tillskott skulle beviljas, så snart någon tjänsteman genom bevis styrker, att han ingått äktenskap, och bestämmas olika för olika tjänster samt ökas för hvarje barn som födes, äfven denna ökning lämpad efter tjänsternas olika lönegrad».

Alldeles säkert skulle ett förverkligande af de tankar, som herr Sædén gjort sig till tolk för, innebära en hel revolution i aflöningsväsendet. Enskilda arbetsgifvare skulle med eller mot sin vilja så småningom tvingas följa det exempel, som staten gifvit. Men — svenskarne äro icke fallna för revolutioner, och säkert komma dessa nya aflöningsprinciper, som redan segrat i finska landtdagen vid regleringen af de finska folkskolelärnarnes löner, att länge vänta på sin tillämpning här. Tvifvelsutan blir dock en lösning i denna riktning af det svåra aflöningsproblemet framtidens svar på spørsmålet: Huru bör arbete betalas? Icke blott i Finland, äfven i Tyskland börja dessa aflöningsprinciper att vinna terräng.

Herr Sædén har i sin motivering gjort gällande, att i »privatlivet och dess affärer» i allmänhet göres åtskillnad mellan familjeförsörjare och ogifta. Om än måhända i smärre affärer detta understundom är fallet, kan man dock icke betrakta denna princip som regel

utan tvärtom som *undantag*. I de stora affärsbolagen, där bestämda aflöningsprinciper äro fastställda, tillämpas *icke* olika löneskalor för försörjare eller icke försörjare, vare sig det är fråga om tjänstemän eller kroppsarbetare.

Hvilka äro nu praktiserade aflöningsprinciper? Inverka icke lefnadskostnaderna — »*behofsprincipen*» — på vårt aflöningsväsende?

I själfva verket är det blott på grund af inkonsekvenserna i det nuvarande systemet, som den af herr Sædén häfdade behofsprincipen förefaller ny, och verkliga skulle, utförd i enlighet med motionärens yrkanden, grundligt omstöpa förhållandena.

Betraktar man nämligen samhället gruppvis och klassvis, så är obestriddligen den genomsnittliga lefnadskostnaden inom de olika klasserna och grupperna en faktor af dominerande betydelse vid fastställande af lönerna inom den och den gruppen eller klassen, ehuru gifvetvis äfven en mängd andra förhållanden spela in, såsom tillgång och efterfrågan på arbetskrafter, konjunkturer m. m. Den »grymma, järnhårda aflöningslagen», enligt hvilken löntagarnes inkomster i stort sett alltid endast motsvara, icke öfverstiga de mest oundvikliga behofven med hänsyn till löntagarnes sociala ställning, torde väl icke kunna förnekas, om än en växelverkan kan spåras, så att å andra sidan behofven i viss mån stegras eller sjunka med inkomsten. Därmed är behofsprincipens praktiska betydelse för *gruppens* eller *klassens* löneförhållanden angifven, men under nu bestående system utsträcker man icke denna princip till *individerna* inom samma grupp. Man drager icke ut konsekvenserna, utan när lönen för en viss grupp af arbetande individer blifvit fastställd med hänsyn till deras genomsnittliga lefnadsbehof, har behofsprincipen fått lämna plats för principen »lika lön för lika arbete». Försörjaren och icke-försörjaren ha samma aflönning, då de göra samma arbete. Utom då det är fråga om kvinnoarbetet. För kvinnornas räkning plockas ånyo behofsprincipen fram. »Kvinnorna behöfva mycket mindre än männen» säger man, och betalar en lägre lön för deras arbete, än när samma arbete gjorts af män. När väl kvinnornas aflöningsnivå på detta sätt blifvit fastställd, undanskjutes ånyo behofsprincipen och principen »lika lön för lika arbete» kvinnorna emellan, rycker ännu en gång in. Den kvinnliga försörjaren likställes med den ensamstående kvinnan. Det *talas* i allmänhet med stor vördnad om kvinnans *verkliga* kallelse, men — det är ett förtvifadt kasus att vara änka med barn att uppfostra på en kvinnas lön, äfven om arbetsförmåga finnes.

* * *

Skönhet
är
makt.

För hvarje dam torde det vara af största intresse att taga kännedom om sättet för en rationell hudvård. Detta tillfälle gifves i de värdefulla praktiska råd som erhållas uti vår stora bok afhandlande **Skönhetens hemlighet**. Boken erhålles gratis och franko. Tillskrif oss i dag.

Parfumeri
Louise,
Stockholm C.

»Lika lön för lika arbete» har varit och är fortfarande en lösen för stora skaror af de själförsörjande kvinnorna. Det är naturligt, att kvinnorna, som lida under den praktiska tillämpningen af teorin: olika lön för samma arbete, *då parterna äro af olika kön*, reagera för påtagliga, ovedersägliga orättvisor och afhugga den svårlösta lönefrågans gordiska knut genom att framställa ett teoretiskt berättigadt ideellt rättskräf. För låtligt är, att kvinnorna icke känt sig afväpnade af argumentet, att mannen behöfver mera därför, att han skall kunna gifta sig och bilda familj, då de ständigt se

1:o att gent emot den *kvinnliga* familjeförsörjaren »behovsprincipen» *icke* plägar tillämpas;

2:o att den ogifta mannen i regel har samma lön för samma arbete som sin gifta kamrat.

»Men det blir bakläxa, då man går för enkelt och konsekvent tillväga». Ser man aflöningsfrågan i samband med på familjeinstitutionen grundade samhällsförhållanden, och gör man klart för sig, att trots alla inkonsekvenser — som speciellt gälla kvinnorna. — behovsprincipen har varit, är och alltid måste blifva en kraftigt verkande faktor i aflöningsförhållanden, så bör öfvergången vara lätt från den skenbart rättfärdiga, orealiserbara satsen, lika lön för lika arbete, till åsikten: likställighet mellan man och kvinna, men olika lön för försörjare och icke försörjare. Att samla sig i det krafvet vore säkerligen både klokt och rättvist af kvinnorna. Vill man likställighet mellan könen, måste medgifvas, att ekonomisk likställighet icke uppnås, om en ensamstående kvinna åtnjuter samma lön som en man med stor familj.

Skulle en systemförändring i af herr Sædén föreslagna riktning blifva till fördel för några andra kvinnor än kvinnliga familjeförsörjare? Ja, alldeles säkert. Ett sammanförande af män och kvinnor i samma lefnadsförhållanden ifråga om aflöningar skulle utan tvifvel verka en höjning i kvinnornas villkor utefter hela linien. Särskildt skulle en väsentlig förbättring inträffa för de sämst ställda kvinnorna, för dem, som arbeta på områden, där en sannskyldig exploatering af kvinnokraft pågår. Och kvinnorna skulle, om den ekonomiska undervärderingen af deras arbete upphörde, äfven undslippa undervärderingens konsekvenser, som så ofta förtaga arbetstrefnaden, och hvaraf de ofta lida lika starkt som af de ekonomiska förhållandena i och för sig. På arbetsmarknaden gäller i allmänhet svaret på frågan: hur mycket förtjänar han eller hon som en norm för ifrågavarande persons ställning och anseende i förhållande till omgifningen. Därför betraktas kvinnorna såsom tillhörande ett lägre plan än sina manliga kamrater, äfven om de åstadkomma samma arbetsprestation. Härmed sammanhänga minskade möjligheter till utveckling, avancemang, däraf följande intresse för arbetet m. m., m. m.

För kvinnorna skulle realiserandet af de principer, som uttryckts i herr Sædéns motion, betyda befrielse från en tryckande känsla af orättvisa i deras nuvarande ställning.

* * *

Den fullkomliga rättfärdigheten lär väl emellertid vara svår att uppnå här i världen. Herr Sædén tänker i sin motion blott på dem, som genom äktenskaps ingående och barns födelser fått försörjningsplikter. Häremot kan ju med fog invändas, att det gifves många ogifta, så väl män som kvinnor, som försörja föräldrar, syskon, anhöriga o. a. Måhända blir det svårt att fastställa gränsen mellan dem, som böra vara berättigade till »familjeunderstöd» och dem, som icke böra betraktas som försörjare.

En invändning, som måhända kommer att framställas mot ett aflöningsystem i enlighet med herr Sædéns principer, är, att om än staten-arbetsgifvaren gärna utbetalade de högre lönerna till familjeförsörjare, så skulle de enskilda företagen hellre taga i sin tjänst ogifta, än personer, hvilka de enligt gällande praxis måste bevilja högre löneförmåner. Detta skulle ju skada de gifta männens utsikter och en sänkning af äktenskapsfrekvensen i allmänhet taget följa.

Vid närmare eftertanke torde man dock finna, att äfven under nuvarande förhållanden äro understundom inom enskilda företag de löner, som betalas, sådana, att engagerande af gifta män förbjuder sig själf. Om möjligen under ett aflöningsväsende enligt af herr Sædén föreslagna principer familjeförsörjarna i någon mån skulle blifva lidande i konkurrensen med de ogifte männen, så skulle den olägenheten kompenseras därigenom, att de i stället skulle undslippa den nu pågående konkurrensen med arbetsmarknadens af nödtvång starkt underbjudande »kineser», kvinnorna, som ju under ett sådant system skulle höjas till samma plan som männen och därigenom förvandlas till lojala, d. v. s. mindre farliga konkurrenter än förut. Att kvinnorna skulle undanträngas ur arbetsmarknaden, om de förlorade den attraktionen att vara mycket billigare än sina manliga kamrater, är nog icke att befara. Det torde utan förmätenhet kunna påstås, att de hafva en del andra förtjänster. I de fall, där detta icke är förhållandet, är det utan tvifvel bättre för kvinnorna själfva liksom för det stora hela, att de inrikta sina krafter på arbetsfält, där de passa.

Hvilket öde, som må komma herr Sædéns motion till del, torde det vara af stor betydelse, att de däri uttryckta åsikterna blifvit framförda, och särskildt böra kvinnorna vara motionären tacksamma för det större mått af rättfärdighet i deras ställning, som innefattas i förslaget.

ANNA KLEMAN.

En episod från Fredrika Bremers ungdom

efter outgifna bref skildrad af SIGRID LEIJONHUFVUD.

(Forts. från föreg. nummer.)

För öfrigt fortfar Fredrika Bremer att genom lifliga genrebilder af lifvet omkring sig söka förströ sin vän. Då familjen nyss flyttat ut till Årsta, skrifver hon i ett bref, som hon sedermera fortsatt och avslutat inne i staden den 9:de juni:

Så att den välsignade influenzan äfven grasserar på Björnö! I Stockholm låter den hvarannan meniska gråta, nysa, hosta och se jemmerlig ut. Äfven Agathe har nyss varit en »soeur grise» och då vi för några dagar sen flyttade ut till Årsta var det fasligt ynkligt. Det var kallt i rummen — Hedda var helt flat för träden som till större delen voro höstkala och torra, Agathe var genom influenzan alldeles i olag kommen och fann intet i lag. Blott mamma och jag voro muntra. Eldbrador i alla rummen och ett sjudande the med skorpor och kringlor och rån, satte allt i ordning åter.

Dagen derpå var vädret gudomligt, vi svärmade ut och fröjdade oss och njöto. Nu är det åter rätt kulet och grått men vi äro alla hjertligt nöjda att vara på vårt gamla goda Årsta. Nu hålla vi på att ställa i ordning en liten lancasterskola på Hesslingby, hvilket gläder mig hjertligen.

Innan vi lemnade Stockholm gjorde vi några små lustfärder hvaribland en till Drottningholm, för att hälsa på våra kära släktingar Casper¹⁾ och August som mycket hade bedt oss derom. Fabian var med oss. Dagen var utsökt vacker och varm, i våra själar var äfven sommarluft, allt var således mycket bra. Knappast hade vi vid Drottningholm stigit ur vagnen, förrän vi sågo våra unga dragoner komma springandes mot oss ifrån värds huset, der de intagit sin middag, Casper röd som en pion August brun som en sammetsblomma, båda vid raskt och muntert mod.

August bad med viktighet få visa oss deras »våning» — »Våning?» sade Casper saktmodigt leende, »våning som består af ett rum».

»Brrrr!» afbröt August häftigt, »ett rum och ett rum och ett rum och ännu ett rum, förmak, salon, sal, sängkammare, gästrum! m. m. Herrskapet skall sjelfva få döma!»

Vi infördes under mycket buller och bång i ett mycket litet rum, der tvenne uppbäddade sängar stodo tète à tète — stöflor, remmar och Gud vet hvad allt för svart hängde kring väggarna. Agathe rådde till att med det aldra första öppna fönstret. Det skedde. Mamma satte sig på en stol och stoppade mynningen af sin eau de cologneflaska i venstra näsborren. Jag satte mig på ett bord, och i det lilla rummet uppstod en högljudd munterhet. Hedda och August öfverträffade sig i bon-mots. Till dejeuner bestående af sweitsertårta och apelsiner, som vi haft med oss från staden, drogs fram de unga herrarnes hela service, bestående uti (må de förlåta mig detta förräderi) tre thefat och en söndrig skål med ägg uti.

Efter att ha glammat och ätit, gjorde vi alla en tour till slottet. Spelte på orgorne i capellet. Helt oförmödat uppfylldes kyrkan med åhörare, som utgjordes af

ångbåtssällskapet; deribland befanns en verkligt hjälplig conaisseur, nem. sångaren Berg¹⁾. Unga Nijs Flemming²⁾ och Hinrik Wrede³⁾ anförda af kammarjunkaren Röök⁴⁾ slogo sig till vårt partie. Vi tilbragte en mycket angenäm dag. På aftonen gåfvo de unga dragonerna oss en delikat gouté i gröngräset med glacer och konfekt m. m. Under det den skönaste aftonsol helsade oss med sina strålar och vänliga minnen spelade omkring i våra själar, rullade vi sakta och fredligt hemåt.

Dagen derpå gjorde vi ett långt besök på Barnängen. O min goda Leuhusen, der är för bra och galant och trefligt! . . . Vi voro öfverallt och besågo allt, tills vi blefvo så hungriga, att det var en Guds lycka (mente Hedda) att det föll den hederliga fru Reuter in bjuda oss smörgåsar. Dagen derefter besökte vi tvenne stora skolor på Söder i Fabians sällskap. Det var innerligt roligt. Du ser, bästa Leuhusen, att vi röra på oss.

Nå Brinkman — det är sant! Med honom på exposition, med honom hos Ulmgren⁵⁾, — med honom hit och dit. Hvad jag är ledsen att du, bästa Leuhusen, som den bildande konsten skänker så mycken njutning, ej sett denna de fria konsternas exposition. Södermarks portaitter äro mästestycken. Dahl, Fahlerantz, Ezdorf, ha der härliga landskap och Hebe af Westin⁶⁾! den förtjusande ungdomliga gudavarelsen född af nektardoft och ambra ingifver verkligen olympiska känslor. Funnes det i verlden en rik poet (men när har väl funnits en rik poet?) så borde han köpa denna tafla.

I slutet af brefvet vidrör Fredrika Bremer en förut af henne uppgjord plan till ett sommarbesök af baron Leuhusen på Årsta, men ber honom tillika dröja därmed till augusti. Nu är hela familjen upptagen af resplaner, man rustar sig för en badresa till Strömstad och är ej »på en rätt stadig fot» hemma. »Euslingen på Björnö» är mycket tilltalad af förslaget och upplifvad vid tanken på hvad han har i perspektiv: »Svarta vinbär och gorån, eldbrador och promenader, mörka aftnar och ljusa glada ansikten och välvilja och godhet öfver allt» — och hans beslut att komma stärkes ytterligare genom den »flygande hälsning», som Fredrika Bremer skickar honom midt under resbrådskan från Stockholm. Med en saknadens blick tillbaka på Årsta, som hon nyss lämnat »så lugnt, så friskt och blomstrande», skrifver hon: »men då vi återkomma med nya krafter och nya teckningar, då vi åter för-

¹⁾ I. A. Berg, den bekanta sångläraren f. 1803.

²⁾ Kusin till Fabian och Casper Wrede, f. 1815.

³⁾ Kusin till Fabian och Casper Wrede, f. 1817, vid denna tid kadett.

⁴⁾ Lars Jacob von Röök, sedermera hofintendent, f. 1778.

⁵⁾ Per Ulmgren, konstkännare och konstsamling, f. 1767, d. 1846. Testamenterade sin tafvelsamling till grefve Ugglas å Forsmark.

⁶⁾ O. J. Södermark, f. 1790, d. 1848, J. K. Dahl, norsk landskapsmålare, f. 1788, d. 1857, K. J. Fahlerantz, f. 1774, d. 1861, J. C. M. Ezdorf, tysk landskapsmålare, som mot slutet af 1820-talet vistades i Norden, F. Westin, f. 1782, d. 1862, alla berömda konstnärer.

⁷⁾ Casper Wrede, kusin till Fredrika Bremer, löjtnant vid lifregementets dragonkår.

samlas på Årsta och du är midt ibland oss — skola vi ej då vara dubbelt lyckliga och ha så hjertinnerligt trefligt?»¹⁾

Drömmen om den lugna hösttrefnaden framför brasan var dock dömd att ej blifva verklighet. Hösten 1831 skulle göra en helt annan och långt rikare insats i Fredrika Bremers lif.

Det var under vistelsen i Strömstad — dit resan ej anträdde förr än i slutet af juli — som det blef bestämdt att Fredrika Bremer skulle tillbringa den följande vintern hos sin gifta syster i Kristianstad. Denna utflykt från hemmet inledde som bekant ett nytt skede i Fredrika Bremers lif, och hennes gamla förhållanden kunde ej undgå att röna inflytande däraf.

Då baron Leuhusen genom ett bref från Fredrika Bremer²⁾ fick underrättelse om ändringen i hennes planer, synes han genast hafva haft en känsla af hvad den innebar. Hans svar får karaktären af en uppgörelse.

»Jag sitter nu», skrifver han, »som vanligen i min ensamhet — i mitt lugn ville jag kunna säga — här på Björnö och genomläser och omläser dina tre bref af d. 28 juli samt d. 7 och 13 aug. Jag skulle ej kunna beskrifva huru jag funnit mig, då jag genomläst det sista af dessa dina bref. Målningar af några dagar af trefnad, kanske nöjen på Årsta hafva så plötsligen försvunnit, att intet spår däraf står kvar. . . .

Glömmer dig gör jag aldrig. Din vänskap, ditt deltagande, dina bref, de prof du lämnat mig af tillgifvenhet och välvilja utplånas ej af tiden. Tacksamhe-

¹⁾ Odaterat bref mottaget ^{28/7}.

²⁾ Strömstad ^{11/8} F. B. omtalar här att hon skall skiljas från mor och systrar i Göteborg och med sin bror August fortsätta till Kristianstad.

ten fäster dem djupt in i minnet, och ett upprördt och blödande hjerta vet att värdera dem. . . .

Jag har någon gång haft projekter för min framtid, men de kunna troligen ur mera än ett skäl ej realiseras. En treflig ålderdom har stundom hos mig varit en ljuf tanke, men den har och den bör bortflyga med vinden. . . .»

Dessa och liknande ord af baron Leuhusen å ena sidan och det varma intresse, som besjalar hela följden af Fredrika Bremers bref, å andra sidan föra tanken till några ord af fru Quiding i hennes lefnadsteckning öfver sin syster. På tal om att Fredrika Bremer redan innan hon fyllt trettio år afböjt flera giftermålsanbud och hade klart för sig att hon ej ville gifta sig, tillägger hon: »Ett ögonblick tvekade hon — men det var blott ett ögonblick — då en älskvärd, god och originel äldre man hoppades att genom en förening med henne finna ersättning för den husliga lycka han förlorat genom en älskad hustrus död och som såg i Fredrika den enda varelse, hvilken skulle kunna skänka tröst och glädje åt hans återstående dagar».¹⁾

Om Fredrika Bremers gamle vän hyst några förhoppningar i denna väg — och det måste erkännas att hennes impulsiva bref mer än en gång kunnat ge anledning därtill — så tyckes han emellertid nu klart inse omöjligheten af deras realiserande. Och de följande brefutdragen, nya vittnesbörd om det intensiva lif, som Fredrika Bremer lefde under första tiden af sin samvaro med Böklin, skola visa hur rätt herrn till Björnö hade i sin känsla af att Skåne-resan betydde en vändpunkt i förhållandet dem emellan.

(Forts.)

¹⁾ Se Fredrika Bremer. Sjelfbiografiska anteckningar, utg. af Ch. B—r. D. I. Örebro 1868. S. 68.

Snöbollen växer endast då den rullar . . . Hvar och en, som läser detta nummer, är själf prenumerant på Dagny. Nästa vecka skulle Dagny ha dubbelt så många prenumeranter, om de nuvarande föresatte sig att hvardera söka förmå en person i sin omgivning att genast å närmaste postkontor prenumerera på Dagny Låt snöbollen rulla!

LITTERATUR.

Tidiga ungdomsår, scener af *Fredrik Vetterlund*. Stockholm, Albert Bonniers förlag. 1907.

Den, som med minnet af samme författares originella och intagande stämningstaflor ur ett själsfint barns lif, tryckta i Ord och Bild för något år sedan, tar det nu utkomna sirliga lilla häftet »Tidiga ungdomsår» i handen, blir närmast besviken. Där var en subtil psykologi: mekanismen i barnets själslif, så väl fasthållen, så oförvanskadt återgifven, att dessa taflor skulle kunna användas som material för »vetenskaplig» barnpsykologi, men tillika det af »vetenskapen» ogripbara *lifvet*, naturstämningarnas färgton och själsstämningarnas musik. I »Tidiga ungdomsår» är den här tecknade »spirande ungdomen» mindre intressant, mindre individualiserad, psykologien på en gång mindre inifrån sedd och mindre estetiskt afrundad i utförandet.

»Stilbrustenheten», om hvilken förf. talar i företalet, omväxlingen af prosa och vers, torde inte genera andra än pedanter. Formen svarar till innehållet och därmed väl. Däremot ligger det något stötande för det estetiska ordningssinnet i scenernas lösa gruppering och i det stora utrymme, som är lämnadt åt andraplansfigurerna.

Hufvudpersonerna äro en yngling och en flicka, som förälska sig i hvarandra, båda vackra och ädelsinnade, och bredvid och näst dem en annan yngling, sjuklig, men begåfvad och hugstor, lefvande i böckernas värld och diktande lifvet omkring sig till en saga. Figurerna i andra planet äro samtliga mer eller mindre vulgära, skolutgång af båda könen, de förras kamrater, vuxen ungdom och äldre folk utan annat sinne för ton-årens erotik än det misstänksamma spioneriets.

Äfven den, som inte har något gemensamt med de

Platssökande

få sina annonser införda i Dagny för halfva vanliga priset eller 7½ öre pr mm. enkel spaltbredd.

sistnämnda, känner sig mycket skeptisk gentemot den unga hjältinnan, inte mot hennes moral men mot hennes realitet. Hon är den medvetna och positiva af de båda unga älskande. Som exponent för »den spirande ungdomens själslif» och »finheten hos dess intellektualism» (se förf:s företal) är Hildur icke lyckad, ty en brådmogenhet sådan som hennes vägrar läsaren helt enkelt att tro på. Jag säger ej: så talar inte — ty förf. säger ju själf i företalet, att verserna »ej återgifva hvad som faktiskt säges, utan öfversätta hvad som förnimmes» — men så känner och förnimmer inte en helt ung flicka. De Hildur tillagda reflexionerna visa — med förf:s tillåtelse — icke hur den yngsta ungdomen ser sig själf och sina jämnåriga, utan hur den ter sig för ett mognare medvetande, som uppfattar dess älsklighet. Hildur finner Yngve »omedveten, ung och ljuf». Så uppfattar blott den, som själf icke längre är på samma sätt omedveten. »Och... mot dig hvar man befanns som en jordklimp mot en hägring», känner hon inför Yngve. Detta och hela hennes på sig själf vissa kärlek, är icke den unga flickans utan den mogna kvinnans, hvars idealitet bestått lifvets prof, och som länge sökt och i själsensamhet fullkomnat sitt ideal, innan det träder henne till mötes som verklighet.

Dels af yttre estetiska skäl och dels emedan man mest tänkt på den stora mängden, som längre fram i lifvet alldeles försoffas, har det blifvit vanligt att betrakta de första ungdomsåren som idealitetens ålder företrädesvis. Ser man på verkligheten, te sig just »idealisterna» vid den åldern oftast ganska litet täckeliga, ganska disharmoniska och surkart-aktiga, vare sig de till sin yttre människa äro vackra eller fula. »Idealismen» visar vanligen först sin afvigside: otillfredsställdheten med det som är och otålig väntan på det som borde vara. Den sortens unga finna hvarandra icke i den åldern och skulle i hvarje fall inte ha klarhet och tilltagsenhet nog att gripa fatt i hvarandra, om de händelsevis råkades.

Så finns det en annan grupp, ädelsinnade men oftast grundare naturer, de mera harmoniska, som behålla jämvikten i öfvergångsåldern, de som då äro »snälla».

I den förra gruppen finner man ingen motsvarighet till Hildur, nota bene i den åldersklass, hvarom här är fråga, *kartens* period, och i den senare gruppen finner man henne inte alls.

Tarfligheten hos den vulgärt kurtislystna ungdomen kommer fram i åtskilliga bifigurer. Det de äldres oförstående, som vill att »barn ska vara barn» äfven sedan de upphört vara det, representeras af Yngves mamma och skolrektor.

Icke af rätthafveri men af intresse för frågan om de äldres förhållande till den första ungdomens erotik, som här endast lekande vidröres, känner man sig böjd att något försvara de äldre, icke blott den relativt hyggliga mamman och rektorn utan t. o. m. den icke uppträdande, endast omtalade, fröken Gnable. Detta af följande skäl:

Utom i ganska sällsynta undantagsfall är den skolålderserotik, som alls tar gripbar form, d. v. s. träder utanför de ensamma drömmarnas område, endast vulgärt kurtis. Något mera vulgärt och mindre utvecklande för högre förmögenheter än vulgärt skolkurtis är svårt att finna, och hvilka »föräldrar och målsmän» med hjärtat på rätta stället skulle inte vilja skydda sina unga från beröringen med *den*? Ännu en gång: erotisk idealitet är icke en åldersfråga. Det visar för öfrigt förf. själf på det bjärtaste i de afskräckande obehagliga ungdomstyper, han drar fram till kontrastverkan. Profanum vulgus är profanum vulgus, ung eller gammal. Syn och sinne äro desamma, fast den praktiska utgångspunkten växlar.

Så mycket om den poetiska rättvisan. För öfrigt läser man det lilla häftet med nöje. Särskildt Yngves och Hildurs dialoger med deras poetiska flykt. Med den reservatio mentalis, som redan är tillräckligt framhållen, erkänner man med glädje, att man här möter en fläkt af den skära poesi, som i verkligheten under de första ungdomsåren oftast endast är en sluten knopp, täckt af taggiga skyddsfjäll.

En poetisk vinterstämning är vackert gifven i den lilla korta men suggestiva skridskosången.

HILMA BORELIUS.

Från allmänheten.

»Kvinnotidningar.»

Till Dagnys redaktion!

Tillåt mig att i Eder ärade tidnings spalter få påpeka en omständighet, som jag anser vara värd beaktande. Vid den nyligen afhållna nykterhetskongressen framfördes såsom ett motbevis mot kvinnorösträttens främjande af nykterhetssaken det faktum, »att kvinnornas tidning Idun» icke aktade för rof intaga spritannonser. Att Idun skulle kunna betraktas såsom en kvinnornas tidning, var säkert för de närvarande kvinnorna en öfverraskande nyhet. Också upplystes det omedelbart från kvinnohåll, att så icke var förhållandet, då tidningen utgafs och redigerades utseslutande af män. Skulle någon oklarhet i denna sak ännu på något håll vara rådande, behöfver blott hänvisas till den »annons», som pryder omslagets andra sida af föregående veckas nummer. På samma gång frågas, om icke en tidning icke

blott äger rättighet att refusera andra annonser än spritannonser, utan äfven att reservera sig mot annonser, affattade på ett för allmänheten vilseledande sätt? Jag syftar på den starkt färgade rösträttsfiendliga reklam, som detta »kvinnornas organ» icke ansett sig för godt att publicera. Att de tänkande och framåtsträfvande bland Sveriges kvinnor icke kunna vara betjänade af en tidning, som på sådant sätt för deras talan är ju uppenbart. Är icke tiden inne att tydligen säga ifrån, att det första villkoret för att en tidning skall kunna kallas en kvinnornas tidning är, att den skall ha klara färger i den för kvinnorna i närvarande stund viktigaste af alla frågor, rösträttsfrågan? Ingen kvinna bör stödja en tidning, som ej drifver rent spel med dem, och allra minst en sådan, som under sken af att vara ett kvinnornas organ ger dem stenar i stället för bröd. Lätom oss i stället allt flera och flera och allt tätare och tätare fylka oss kring Dagny, som visat sig vara det rätta ordet i den rätta stunden!

Vän af klara färger och rent spel.

Lediga platser

inom alla områden af för kvinnor lämpligt arbete annonseras fördelaktigast i Dagny, hvilken, som tidning för svenska kvinnorörelsen, torde erhålla den mest vidsträckt spridning landet rundt.

Riksdagen.

Gift kvinnas beskattning. Finansministern har, utan att invänta det förslag om skattelagstiftningens reformering, som är under utarbetande af tillkallade sakkunniga, redan nu framlagt förslag om sådan ändring att gift kvinna skall taxeras för den inkomst, öfver hvilken hon, enligt lag, äger att ensam råda, således för inkomst af egendom, som hustrun på grund af äktenskapsförord, gåfva, testamente eller boskillnad själf förvaltar, och inkomst, som hon förvärfvat genom eget arbete. Denna särskilda taxering är obligatorisk, och i deklaraionshänseende ställas makarna fullt själfständiga.

Fosterbarnsvården. Lagutskottet tillstyrker i anledning af hr Wavrinskys motion en skrivelse till k. mt om revision af lagen om fosterbarns vård.

Rösträtt åt kvinnorna, men ej valbarhet. Af hr Sjöcrona har i första kammaren väckts motion om sådan ändring i det hvilande rösträttsförslaget att kvinnorna få rösträtt, men icke valbarhet.

Hustru förmyndare för mannen. Lagutskottet har i anledning af motion af hr Bergendahl tillstyrkt en skrivelse till k. mt angående befogenhet för gift kvinna att blifva förmyndare för mannen, då han förklarats omyndig. Reservation af hrr Zetterstrand och J. Pettersson.

Kvinnornas rösträttsfråga. Den omfattande statistiska utredningen angående kvinnans politiska rösträtt har nu i det närmaste afslutats. Inom den närmaste framtiden inlämnas berättelsen därom till regeringen.

C. S. A. och hemarbetet. Centralförbundet för socialt arbete anordnade i höstas en mycket uppmärksammas hemarbetsutställning och utgaf i sammanhang därmed ett arbete, innehållande resultaten af en af förbundet föreställd undersökning af svenska hemarbetsförhållanden. I dagarna har nu C. S. A. till regeirngen öfverlämnat detta arbete, åtföljdt af en skrivelse, hvori förbundet påkallar regeringens uppmärksamhet rörande de förhållanden, som undersökningen bragt i dagen. I skrivelsen anföres bland annat, att af en sammanställning af de hop-samlade uppgifterna framgår, att arbetstiden för hemarbetarna i 82 procent af fallen utgjorde 10 timmar eller därutöfver pr dag, i 31 procent 12 timmar, eller därutöfver samt i 21 procent mellan 11 och 12 timmar. Tre fjärdedelar af dessa arbetare förtjänade mindre än 10 kr. i veckan och en sjundedel mindre än 6 kr. Det framhålls med anledning häraf, att det borde vara otvetydigt att i vårt land finns en sannolikt ingalunda fåtalig grupp arbetare, som framleva sitt lif under villkor, hvilka tarfva en snar och kraftig hjälp från det allmännas sida, då de troligen icke ha stora utsikter att kunna bilda några organisationer och sålunda genom själfhjälpsvägen fram till förbättrade förhållanden.

Förbundet hemställer därför, att regeringen ville ta frågan rörande lagstiftning för hemarbetet i öfvervägande och föranstalta om de åtgärder, som med anledning däraf kunna finnas erforderliga.

Insänd litteratur.

- Wahlström & Widstrands förlag, Stockholm: **När sjön går hög**, af *Jane Gernandt-Claine*. Andra upplagan. Kr. 1:—.
- **Konungens gemål**, af *Helene Vacaresco*. Bemyndigad öfversättning från engelska originalets andra upplaga af *Ebba Nordenadler*. Kr. 3:—.
- **Växternas kärlekslif**, af *R. H. Francé*. Bemyndigad öfversättning från originalets fjortonde upplaga, af O. H. D. Kr. 1:25.
- **Manhem**, svensk tidskrift för uppfostran och undervisning, utgifven af *Frans v. Schéele*, 1907. Häfte 5 och 6. Kr. 1:50.
- **Ord och Bild**, illustrerad månadsskrift utgifven af *Karl Wählin*. Första och andra häftet. Pris för hel årgång kr. 12:—.
- **Nordisk Tidskrift**, för vetenskap och konstindustri, utgifven af *Letterstedtska föreningen*. 1907. Häft. 8.
- P. A. Norstedt & Söners förlag, Stockholm: **Musikomtarna**, små sagor för barn, som skola lära sig spela piano och sjunga, af *Ruth Almén*. Kr. 1:25.
- **Skämtbilden** af *Carl G. Lawrin*. Häft 2. Kr. 0:75.
- Hugo Gebers förlag, Stockholm: **Det Nya Sverige**, tidskrift för nationella spörsmål, utgifven af *Adrian Molin*. Häfte 1. Pris för hel årgång kr 7:50. — 1:sta häft. kr. 1:25.
- Seelig & Co, Stockholm (i distribution) **Tuberkulosen**, kort framställning till skolornas tjänst. På uppdrag af Svenska Nationalföreningen mot tuberkulos efter fransk förebild utarbetad af *Israel Holmgren*. Kr. 0:25.
- P. Palmqvists A.-B., Stockholm: **Friskgymnastik**, af *Elin Falk*. Med figurer af *Gerda Sprinchorn*. 2:dra delen. 1:sta häft. kr. 1:75.
- Nordiska Museet, **Fataburen**: 1907. Häft. 4. Kulturhistorisk Tidskrift, utgifven af *Bernhard Salin*. Pris för hel årgång kr. 5:—. Lösa häften kr. 2:—.

Pedagogisk Tidskrift, utg. af *E. Schwartz, A. Rydfors, J. Kjederqvist*. 43:dje årgången 1908. Häft. 1. Pris för årgång kr. 6:—.

— Lösa häften kr. 1:—.

— **Social Tidskrift**, organ för Studenter och Arbetare, Folkbildningsförbundet, Centralförbundet för Socialt Arbete, Centralbyrån i Lund för populära vetenskapliga föreläsningar, Västra Sveriges Folkbildningsförbund, Sydsvenska folkbildningsförbundet, Jordreformföreningen i Stockholm, 1908. Häfte 1. Pris för årgång kr. 5:50. Lösa häften 60 öre.

— **Tidskrift för Hemmet**, utgifven af fackskolan för huslig ekonomi i Upsala. Årgång 3. Häft. 4. Pris för årgång kr. 2:—.

— **Fotografisk Tidskrift**, 1908. Årgång 21. Häft. 1. Pris för årgång kr. 10:—.

— Skogsvårdsföreningens folkskrifter, utgifna af Föreningen för Skogsvård, Stockholm. N:o 12. **Skogens vård och afverkning**, af *F. Aminoff*. Kr. 0:30.

Utländska Tidskrifter: **Finsk Tidskrift** för vitterhet, vetenskap, konst och politik, utgifven af *R. F. v. Willebrand*, Helsingfors. Häft. 1. Pris för årgång i Finland Fmk 15:—, i Sverige kr. 12:—.

— **Nutid**, tidskrift för sociala frågor och hemmets intressen, utgifven af *Annie Furuhjelm* och *Fanny Hult*, Helsingfors. Häft. 1. Pris för årgång i Finland Fmk 5:—, i Sverige kr. 4:—.

— **For kirke og kultur**, udgivet af *Christopher Bruun* og *Th. Klaveness*, Kristiania. Häft. 1. Pris för årgång i Norge kr. 5:—.

— I utlandet kr. 6:50.

— **Nylände**, tidskrift for kvindernes sag, udgivet og redigeret af *Gina Krog*, Kristiania. Pris för årgång i Norge kr. 3:50, i utlandet kr. 4:70.

— **Det Ny Aarhundrede**, redigeret af *Poul Levin* og *P. Munch*, Köbenhavn. Häft. 4 o. 5. Pris kr. 2:— pr kvartal, löshäfte kr. 1:—.

PRENUMERATIONSPRIS.

DAGNY utkommer hvarje torsdag i ett häfte på 12 à 16 sidor.

Tidningens pris, postarvode inberäknadt, är för helt år kr. 4:50, halft år kr. 2:50, ett kvartal kr. 1:25. Lösnummer 10 öre.

Prenumeration sker å närmaste postanstalt eller bokhandel.

Annonser mottagas å tidningens expedition, 51 Mäster Samuelsgatan, Stockholm.

I alla redaktionella angelägenheter torde man hänvända sig till redaktören, fröken Ellen Kleman, under expeditionens adress.

Litteratur i rösträttsfrågan.

Skrifter, utgifna af Centralstyrelsen i Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt:	N:o 4, Lydia Wahlström: Principerna för kvinnans rösträtt	—: 10
N:o I, Till Regeringen från svenska kvinnor ingifna skrivelser i Rösträttsfrågan 1905—06	N:o 5, Anna Whitlock: Hur bör den svenska kvinnan bereda sig för den politiska rösträtten?	—: 05
• II, Gustaf A. Aldén: Hvilka svenska kvinnor äga kommunal rösträtt? (pr 1,000 ex.)	• 6, Lydia Wahlström: Lärdomar af den kvinnliga rösträttsrörelsen	—: 10
• III, Mathilda Staël von Holstein: Målsmanskapet och kvinnans ställning inom äktenskapet enligt gällande svensk rätt	• 7, Några manliga inlägg i den kvinnliga rösträttsfrågan	—: 15
Ann Margret Holmgren: Strödda intryck från den internationella kvinnorösträttskongressen i Köpenham	Georg Stjernstedt: Den svenska kvinnans rättsliga ställning	(—: 75) —: 60
Föreningens för kvinnans politiska rösträtt i Stockholm flygblad:	Gustaf A. Aldén: Svenska kvinnans kommunala rättigheter och skyldigheter	—: 10
N:o 1, Natanael Beskow: Till frågan om kvinnans politiska rösträtt	Lydia Wahlström: Den svenska kvinnorörelsen	—: 45
• 2, Anna Whitlock: Bör den svenska kvinnan erhålla politisk rösträtt?	Frida Stéenhoff: Hvarför skola kvinnorna vänta?	—: 10
• 3, Hilma Borelius: Hvarför är motståndet mot kvinnans politiska rösträtt oberättigadt?	S. Dahlbäck: Allmän rösträtt för män och kvinnor enligt hr Lindhagens förslag	—: 10
	Sigfrid Wieselgren: Om kvinnans politiska rösträtt	—: —
	Ragnhild Modin: Bröllopet på Ensillre	—: 25
	Hilda Sachs: Kvinnornas rösträtt. Svar till herr Adolf Hallgren	—: 25

Ofvanstående skrifter kunna rekvideras från *Föreningens för kvinnans politiska rösträtt expedition* Lästmakaregatan 6, Stockholm, som hålles öppen kl. 3—5 e. m. hvarje dag, samt dessutom onsdagar kl. 7— $\frac{1}{2}$ 9 e. m.

Pröfva

Damernas Musikblad

för 1908 som innehåller ett 70-tal af de bästa mestroande och lättspelade Musikalier och är en intressant Musiktidning.

Pris pr $\frac{1}{4}$ år kr. 6:50, $\frac{1}{2}$ år kr. 4:30, $\frac{1}{4}$ år kr. 2:25.

Prenumeration å hvarje postanstalt och bokhandel samt från Red. Kungsgatan 13, Stockholm.

Hönsgården.

Allt hvad som behöfs för hönsgården, Litteratur, Kycklingfoder, Hönsfoder, Äggkl.-maskiner och andra Redskap försäljes af *Rosehill Fabrik*, Norrköping. Sveriges Hönstidning 1,50 pr år, porto 25 öre.

Kemisk Tvätt.

A.-B. Nya Blå Hand,

— Stockholm. —

Praktiska Trädgårdsskolan för kvinnor å Agdatorp

börjar 9:e sommarkursen d. 1 april. Kurser i matlagning och konservering äro förenade med trädgårdskursen. Staten har anslagit medel till en frielevsplats. Prospekt och vidare upplysningar meddelas af fröken I. SCHMIDT, Karlshamn.

B. Wimans
Juridiska Byrå,

Fastighets-, Uthyrnings- och Försäkringsbyrå

(Inneh. Bertha Wiman)

Stockholm, Regeringsgatan 46.

Kontorstid 10—4.

Allm. Tel. 217 63.

Rodenstamska
Slöjd- och Hushållsskolan,
Hudiksvall.

Husmoderskurs. Skolkökslärarinne-
kurs. Slöjdlärarinnekurs.

Svenska Hem,

för hvars syfte och verksamhet redogjorts i Dagnys senaste nummer, har nu utsänt **Prislista nr 1 för 1908.**

Denna sändes, jämte årsberättelse och stadgar, på begäran till en hvar, som intresserar sig för företaget.

Stockholm, Jakobsbergsgatan 6.

Svenska Hem.

För unga kvinnor!

I **Folkhögskolan Hvilan** 2:ne kurser under år 1908.

I. Maj—Juli, tre månaders kurs, som afser att meddela upplysning och bildning i förening med nyttiga färdigheter.

II. Juni—Augusti, husmodersskola för 10 å 12 elever med folkhögskolebildning eller motsvarande kunskaper.

Prospekt begäres af dr L. Holmström.

Hvilan pr Åkarp i januari 1908.

Styrelsen.

Kvinnliga juridiska byrån

Vallingatan 12.

A. T. 183 36.

Boutredningar, Inkasseringar, Förlikningar, Rättegångar, Egendomsförsäljningar, Affärsöverlåtelser, Legala handlingars uppsättande, Juridiska uppdrag af alla slag.
Kontorstid kl. $\frac{1}{2}$ 10—4.

Annonsförmedlare

pålitliga och välrekommenderade,
önskas för Dagny såväl i landsorten som hufvudstaden. Anmälan å

DAGNYS EXPEDITION,

Mästersamuelsg. 51, Stockholm C.

Lediga platser

inom alla områden af för kvinnor lämpligt arbete annonseras fördelaktigast i Dagny, hvilken, som tidning för svenska kvinnorörelsen, torde erhålla den mest vidsträckt spridning landet rundt.

Prenumerantsamlare å DAGNY

sökas på alla platser i landet och erhålla fördelaktiga villkor. Tillskrif

Dagnys Expedition, Stockholm C.

PLATSSÖKANDE.

(Platssökande få sina annonser införda i Dagny för halftva priset eller 7½ öre pr mm.)

PLATS som hushållerska sökes till 1 april hos bättre ungherre af Norrlandska, är kunnig i matlagning och allt som till ett hushåll hör. Svar till »Pliktrogen», Humlegårdsgatan 9.

VÄRDINNEPLATS sökes af yngre dam med bästa rek. om kompetens för dylik verksamhet (Matlagning etc). Vana vid skrifgöromål, vid barns uppfostr. o. undervisning. Svar till »Godt arbete — God plats», vidarebefordras af S. Gumælli Annonsbyrå, Stockholm.

UNG, bildad, musikalisk flicka, som talar engelska, önskar lämplig sysselsättning, antingen som sällskap och hjälp åt frun eller som värdinna i hem där sådan saknas. Är afven villig medfölja mindre sjuk person till badort. På lön fästes mindre afseende. Svar till »Gladlynt» torde sändas till Nordiska Annonsbyrån, Göteborg.

EN bättre flicka önskar nu genast plats i familj i Stockholm eller dess närhet att vara behjälplig med alla i ett hem förekommande göromål (dock ej gröfre). Är afven villig att lämna läxhjälp åt yngre barn. Svar till »G. J.», Ulfsby, p. r.

LEDIGA PLATSER.**Elevplats**

för ung flicka af god familj vid gymnastikinstitut i Tyskland. Vidare meddelar direktör Vilh. F. Åberg, Drottningg. 16, Gäfle.

Vid Södra K. F. U. K:s Hushållskurs

finnas ännu några elev-platser lediga. Vidare underrättelser: Allm. Tel. Maria 5 23.

Värdinna

bildad och praktisk med goda referenser sökes af enkeman att i moders ställe uppfostra en fyra-årig flicka samt att förestå ett köpmanshem i landsortsstad.

Fullständiga ansökningar motses märkt »Köpmanshem», under adr. S. Gumælli Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

Vid Högre Elementarskolan för flickor i Helsingborg

anställs till höstterminen 1908 en lärarinna i svenska språket och litteraturen, företrädesvis på högre stadiet, event. någon undervisning i geografi och kristendom på lägre stadiet. Lön: 1,500 kr. jämte pensionsbidrag. Ansökning jämte läkareintyg torde före den 28 nästk. februari insändas till

Knut Wintzell,
läroverkets rektor.

Vaksamhet,

Förening för bekämpande af den hvita slafhandeln,

Stockholm, Göteborg,
Tunnelgatan 25, Sten Sturegatan 10,
meddelar råd och varningar åt unga kvinnor, som resa till utlandet samt anskaffar *kostnadsfritt* tillförlitliga upplysningar om därstädes erbjudna platser.

OBS! Ej platsanskaffning.

Diakonissa,

frisk till kropp och själ och väl vitsordad, helst från likartad föregående verksamhet erhåller anställning å Gellivare Malmberg för att biträda den enskilda välgörenheten vid de fattiges understödjande och vård. Hänvändelse till
Gellivare Malmfälts Kontor Malmberget.

För mindre hushåll samt enskilda att beakta:

hemlagad mat till afhämtning.
»La Finesse». Biblioteksgatan 9.
Rikst. 70 23 A. T. 69 83

FRÅGOR OCH SVAR.**Hvar kan man prenumerera på Dagny?**

I landets alla postanstalter och boklädor kan man beställa huru många ex. som helst.

Skall man alltid prenumerera å dessa ställen?

Ja, ifall man önskar endast 1, 2, 3 eller 4 ex. skall man *alltid* göra det.

Hvad kostar Dagny i postanstalter och boklädor?

Dagnys postprenumerations- och boklädspris är kr. 4:50 för 1/1, 2:50 för 1/2 och 1:25 för 1/4 år.

Hvilka villkor erhålla prenumerantsamlare å Dagny?

Den, som samlar minst 5 prenumeranter, erhåller en provision af kr. 1:— för hvarje helårs-, 50 öre för hvarje halfårs- och 20 öre för hvarje kvartalsprenumerant.

Huru skall man förfara för denna provisions erhållande?

Sedan man samlat *minst* 5 prenumeranter, gå man tillväga på ett af följande sätt:

- 1) *Antingen*: Genom insändandet af prenumerationsafgiften med afdrag af provisionen beställer man det behöfliga antalet ex. (hur många som helst, men *alltid minst 5*) direkt från Dagnys exp., Stockholm, som under samla. ens adress i ett och samma paket sänder *alla* beställda ex. Samlaren har då att ombesörja utdelningen till de samlade prenumeranterna.
- 2) *Eller*: Man prenumererar å närmaste postkontor (ej anorstädes) för de samlade prenumeranterna, detta under hvars och ens adress, begär postens kvitto å samtliga erlagda afgifter, tillställer oss detta kvitto, då vi omgående pr postanvisning sänder samlaren den stadgade provisionen.

Hvar, och till hvilket pris kan man nummervis lösa Dagny?

I städernas tidningskontor och cigarraffärer samt hos Dagnys kommissionärer i landsorten. Pris 10 öre pr nummer.

Alla skrivelser rörande expeditionen adresseras:

**DAGNYS EXPEDITION,
STOCKHOLM.**

Fredrika-Bremer-Förbundet: Drottninggatan 54.

Rikstel. 27 62. Förbundets byrå öppen 11—4. Allm. tel. 48 16.

Fredrika-Bremer-Förbundets Sjuksköterskebyrå: Tunnelgatan 25.

Rikstel. 68 98. Allm. tel. 82 11.

Innehållsförteckning.

Dagens nummer innehåller:

- Äktenskaps rättsverkningar enligt gällande norsk lag.
En vädjan till riksdag och allmänhet. Af *Anna Häggbom*.
Något om den slaviska kvinnan. Af *Ida Bäckmann*.
Kvinnan och teologien.
Husmoderskola för flickor, som slutat folkskolan. Af *Anna Rylander*.
Den svenska kvinnorörelsen inför utlandet.
Huru bör arbete betalas? Herr C. G. Sædens motion. Af *Anna Kleman*.
En episod från *Fredrika Bremers* ungdom. Af *Sigrid Leijonhufvud*.
Fredrik Vetterlund: Tidiga ungdomsår. Af *Hilma Borelius*.
Från allmänheten.
Riksdagen.
Notiser.

Kvinnligt Yrkesregister

nu utkommet **1908** nu utkommet.

Kvinnligt Yrkesregister är en lätt öfverskådlig uppslagsbok öfver sådana kvinnliga yrkesutöfvare, som allmänheten dagligen behöfver anlita.

Kvinnligt Yrkesregister bör därför icke saknas i något hem, på något kontor, eller i någon affär.

Kvinnligt Yrkesregister för 1908 innehåller: Yrkesregister, Föreningsmeddelanden, Pristafvan, artikeln »Hvad kvinnorna vunnit genom 1907 års Riksdag», samt, i särtryck, broschyren »Om tuberkulosen och dess bekämpande i vårt land».

Kvinnligt Yrkesregister — pris en krona — finnes att tillgå i alla boklädor samt å Expeditionen, Regeringsgatan 46, Stockholm.

Prenumerations å Dagny sker å närmaste postanstalt (Tidningstaxa n:r 5) eller bokhandel.